

DECIZIE

20 iulie 2016

municipiul Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, – Svetlana Filincova,
Judecători – Sveatoslav Moldovan, Iurie Bejenaru,
Galina Stratulat, Maria Ghervas,

Examinînd recursul declarat de către Ion Gudal,
în pricina civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de
Ion Gudal împotriva SA „Fabrica de drojdii”, intervenienți accesorii Casa
națională de asigurări sociale, Consiliul republican de boli profesionale și
Sanatoriul-Preventoriu de bază „Constructorul” ÎS, privind încasarea
indemnizației unice,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 noiembrie 2015, prin
care a fost casată hotărîrea instanței de fond și pronunțată o nouă hotărîre,
c o n s t a t ă :

La 01 martie 2013 Ion Gudal a depus cerere de chemare în judecată
împotriva SA „Fabrica de drojdii”, intervenienți accesorii Casa Națională de
Asigurări Sociale și Consiliul Republican de Boli Profesionale, solicitînd
încasarea indemnizației unice ca urmare a îmbolnăvirii profesionale, în
mărime de 204 035,00 (două sute patru mii treizeci și cinci) lei.

În motivarea cererii a indicat că începînd cu anul 2006 a fost angajat al
SA „Fabrica de drojdii”, în calitate de sudor. La 28 februarie 2012 Consiliul
republican de expertiză medicală a vitalității i-a acordat gradul II de
invaliditate, cu pierderea capacității de muncă în proporție de 65%, ca
urmare a îmbolnăvirii profesionale. Ulterior, la 20 aprilie 2012 a depus o
cerere la SA „Fabrica de drojdii”, prin care a solicitat calcularea și achitarea
indemnizației unice, ca urmare a îmbolnăvirii profesionale, dar care a rămas
fără răspuns.

La 31 ianuarie 2013 a depus repetat o cerere în acest sens, anexînd
informația Biroului de Statistică a RM privind cîștigul salarial mediu pe
economia națională, dar care iarăși a rămas fără răspuns.

Susține că, în temeiul alin.(1) al art.18 al Legii securității și sănătății în
muncă nr.186-XVI din 10.07.2008, lucrătorului căruia i s-a stabilit gradul

de reducere a capacității de muncă, ca urmare a unui accident de muncă sau îmbolnăviri profesionale i se plătește, din contul unității care poartă vina pentru accidentul de muncă sau pentru boala profesională, pe lângă despăgubirea stabilită de lege, o indemnizație unică, luându-se ca bază salariul mediu lunar pe țară, pentru fiecare procent de pierdere a capacității de muncă, dar nu mai puțin de salariul anual al accidentatului.

Potrivit concluziei consultative din 30 ianuarie 2012, eliberate de Consiliul republican de boli profesionale al IMSP Spitalul Clinic Republican, boala lui Ion Gudal provine de la contribuția de acțiune a aerosolului de sudură st.II.

A mai indicat că anume condițiile de muncă au dus la favorizarea îmbolnăvirii pe parcursul ultimilor ani de activitate în cadrul SA „Fabrica de drojdii”.

Prin hotărîrea Judecătoriei sectorului Rîșcani municipiul Chișinău din 03 martie 2015 a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de Ion Gutal. A fost încasat din contul SA „Fabrica de drojdii”, c/f 1002600002601, cu sediul în mun.Chișinău, str. Uzinelor, nr.1, în beneficiul lui Ion Gudal, a.n.19.08.1957, dom. str.Ismail nr.102/4, ap.102, mun.Chișinău, indemnizația unică în mărime de 204 035 (două sute patru mii treizeci și cinci) lei. A fost încasat de la SA „Fabrica de drojdii”, c/f 1002600002601, cu sediul în mun.Chișinău, str. Uzinelor, nr.1, în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 6121,05 (șase mii una sută douăzeci și unu) lei.

Întru motivarea soluției instanța de fond a reținut că Ion Gudal, începînd cu anul 2006 a fost angajat la SA „Fabrica de drojdii”, în calitate de sudor și că la data angajării acesta era sănătos. În conformitate cu certificatul Consiliului Republican de Expertiză Medicală a Vitalității, lui Ion Gudal i s-a acordat gradul II de invaliditate, cu pierderea capacității de muncă în proporție de 65%, ca urmare a îmbolnăvirii profesionale. Totodată, instanța de constatat că boala profesională a survenit în timpul lucrului la SA „Fabrica de drojdii”, unitate care poartă vina pentru îmbolnăvirea lui Ion Gudal și prin prisma prevederilor art.18 alin.(1) al Legii securității în muncă nr.186-XVI din 10.07.2008, este obligată la plata indemnizației unice.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 12 noiembrie 2015 a fost admis apelul declarat de SA „Fabrica de drojdii”. A fost casată hotărîrea Judecătoriei sectorului Rîșcani municipiul Chișinău din 03 martie 2015 și pronunțată o hotărîre nouă, prin care cererea de chemare în judecată depusă de Ion Gudal a fost respinsă.

Întru motivarea soluției, instanța de apel a reținut că la materialele dosarului lipsesc probe prin care s-ar confirma că survenirea bolii profesionale a lui Ion Gudal s-a datorat SA „Fabrica de drojdii”, în cadrul căruia Ion Gudal a activat o perioadă de 3 ani din cei 33 de ani de activitate. Plata indemnizației unice este imputabilă angajatorului care poartă vina pentru boala profesională, pentru survenirea acesteia.

La 23 februarie 2016 Ion Gudal a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 noiembrie 2015, solicitând casarea deciziei recurate și menținerea hotărârii instanței de fond.

În motivarea cererii a indicat că prin decizia instanței de apel a fost discriminat și i-au fost încălcate drepturile constituționale de asigurare în caz de șomaj, boală, bătrânețe sau celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.

Susține recurentul că Serviciul de Supraveghere de Stat a Sănătății Publice din municipiul Chișinău a emis procesul-verbal din 03 ianuarie 2012 de examinare a cazului de boală profesională, care menționează că, începând cu anul 2006, când a fost angajat la SA „Fabrica de drojdii”, era perfect sănătos, fapt confirmat și de examenele medicale regulate la SA „Constructorul”, care nu a fost contestat. Din cauza că condițiile de muncă la întreprindere sunt nocive la scara 3.1 și că au fost efectuate lucrări cu argon în spații închise, cu ventilare mecanică, condițiile de muncă au favorizat dezvoltarea maladiei profesionale pe parcursul a 4 ani de activitate la SA „Fabrica de drojdii”.

La 27 iunie 2016 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus referință la recursul declarat de Ion Gudal, solicitând admiterea cererii, casarea deciziei recurate și menținerea hotărârii instanței de fond.

La 04 iulie 2016 Centrul republican de boli profesionale a Spitalului Clinic Republican a depus referință la recursul declarat de Ion Gudal, solicitând admiterea cererii, casarea deciziei recurate și menținerea hotărârii instanței de fond.

La fel, la 04 iulie 2016 intimatul SA „Fabrica de drojdii” a depus referință la recursul declarat de Ion Gudal, solicitând respingerea cererii.

Susține intimatul că în mod arbitrar se consideră vinovată de declanșarea maladiei SA „Fabrica de drojdii”, nefiind demonstrat acest fapt. Însuși concluziile medicale indică că maladia se datorează faptului că recurentul a activat în profesia de sudor electric mai mult de 36 de ani, deși la SA „Fabrica de drojdii” a activat doar 3 ani, nefiind antrenat zilnic în lucrări de sudură și fiindu-i asigurate condiții de muncă adecvate.

La 19 iulie 2016 avocatul Pavel Cucu, în interesele lui Ion Gudal, a depus supliment la cererea de recurs, solicitând și încasarea cheltuielilor de judecată în sumă 3 000 lei, pentru asistența juridică.

Conform art.442 alin.(1) din Codul de Procedură Civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărîrii atacate, fără a administra noi dovezi.

Analizând legalitatea și temeinicia deciziei contestate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de recurs și referințe, raportate la prevederile Legii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Ion Gudal ca fiind întemeiat și care necesită a fi admis, din următoarele considerente.

În speță, Ion Gudal a inițiat acțiunea civilă în cauză împotriva SA „Fabrica de drojdii” în vederea încasării indemnizații unice în mărime de 204 035 lei, ca urmare a îmbolnăvirii profesionale, în temeiul prevederilor art.18 alin.(1) al Legii securității și sănătății în muncă nr.186-XVI din 10.07.1008.

Conform art.18 alin.(1) al Legii citate supra, lucrătorului căruia i s-a stabilit gradul de reducere a capacității de muncă ca urmare a unui accident de muncă sau a unei boli profesionale i se plătește, din contul unității care poartă vina pentru accidentul de muncă sau pentru boala profesională, pe lângă despăgubirea stabilită de lege, o indemnizație unică, luîndu-se ca bază salariul mediu lunar pe țară, pentru fiecare procent de pierdere a capacității de muncă, dar nu mai puțin de un salariu anual al accidentatului.

Totodată, art.18 alin.(5) al aceleiași Legi prevede că, indemnizația unică se plătește persoanelor care au dreptul la aceasta de către unitatea care poartă vina pentru accidentul de muncă sau pentru boala profesională, în modul stabilit de Guvern.

Materialele dosarului atestă cu certitudine faptul că în perioada 07 martie 2006 – 30 martie 2010, recurentul Ion Gudal a fost angajat în calitate de electro-gazosudor la SA „Fabrica de drojdii” (f.d.9;99-100/Vol.1).

Reieșind din instrucțiunea de serviciu a sudorului electric și cu gaz aprobat de directorul SA „Fabrica de drojdii” la 25 noiembrie 2005 (în vigoare de la 17 noiembrie 2005), obligațiunile de serviciu ale sudorului electric și cu gaz sunt indicate la pct.III și cuprind următoarele atribuții: sudarea cu arc electric, prin topire, cu gaze a aparatelor compuse a detaliilor, a ansamblurilor, a construcțiilor și țevilor din diferite oțele, fonte, metale neferoase și aliaje, predispuse să lucreze sub sarcini dinamice, cu vibrație și sub presiune; sudarea cu arc electric și prin topire a construcțiilor compuse de răspundere și construcțiilor tehnologice, care

lucrează în condiții dificile; tăierea dreaptă și orizontală cu oxigen, prin topire a detaliilor deosebit de compuse din oțel, metale neferoase și aliaje pe însemnarea manuală cu pregătirea marginii pentru sudare; tăierea cu oxigen a metalelor sub apă; sudarea automată și mecanizată a aparatelor compuse; sudarea automată a construcțiilor importante și tehnologice, care lucrează sub cesiune dinamică și de vibrație; sudarea mecanizată a construcțiilor importante și tehnologice, care lucrează în condiții grele; sudarea și topirea crăpăturilor și sulfură a detalii cu pereți subțiri și detalii cu construcții compuse (f.d.94-96/Vol.1).

Potrivit concluziei consultative a Consiliului republican de boli profesionale a Spitalului Clinic Republican din 30 ianuarie 2012, recurentului Ion Gudal i-a fost stabilit diagnosticul de boală profesională – pneumoconioză contribuită de acțiunea aerosolului de sudură st.II (f.d.13/Vol.1)

Potrivit extrasului din procesul-verbal de expertizare-reexpertizare a Consiliului de expertiză medicală a vitalității din 06 februarie 2013, recurentului Ion Gudal i-a fost stabilit gradul de pierdere a capacității de muncă la indicele de 65%, în legătură cu boala profesională (f.d.14/Vol.1).

Totodată, din conținutul procesului-verbal de examinare a cazului (suspiciunii) de boală profesională din 03 ianuarie 2012 efectuat de Centrul de sănătate publică în privința lui Ion Gudal, se concluzionează că, conform clasificății igienice nr.01.10.32.3-1 din 10.03.2008 „Evaluarea igienică a factorilor de mediu ocupațional și a procesului de muncă, criteriile igienice de clasificare a condițiilor de muncă” – condițiile de muncă se referă la clasa nocivă scara 3.1. Luând în considerație vechimea în muncă mai mult de 36 ani în profesia de sudor electric, se poate afirma că condițiile de muncă au favorizat dezvoltarea maladiei profesionale (f.d.124/Vol.2). Același înscris indică faptul că diagnosticul a fost stabilit la 15.12.2011 de Secția profpatologie a Spitalului Clinic Republican (f.d.121/Vol.2).

Astfel, în speță cert se constată că recurentului Ion Gudal i-a fost acordat gradul II de invaliditate, cu pierderea capacității de muncă în proporție de 65%, ca urmare a îmbolnăvirii profesionale.

Se cere a fi precizat că, în esență, intimatul SA „Fabrica de drojdii” nu a obiectat asupra pierderii capacității de muncă a recurentului, fiind invocate obiecții doar în partea ce ține influența activității în cadrul SA „Fabrica de drojdii” asupra bolii stabilite, fiind negată responsabilitatea întreprinderii intime.

Reieșind din specificul litigiului în cauză, Colegiul notează că justa soluționare a pricinii și respectiv, temeinicia/netemeinicia pretențiilor lui Ion Gudal privind încasarea indemnizației unice ca urmare a îmbolnăvirii

profesionale, urma a fi dictată de determinarea vinovăției unității pentru cauzarea sau declanșarea bolii profesionale, ori această concluzie derivă expres din prevederile art.18 al Legii securității și sănătății în muncă nr.186-XVI din 10.07.1008 și din prevederile pct.1) din Regulamentul cu privire la plata de către întreprinderi, organizații și instituții a indemnizației unice pentru pierderea capacității de muncă sau decesul angajatului în urma unui accident de muncă sau unei afecțiuni profesionale, aprobat prin hotărârea Guvernului nr.513 din 11 august 1993, care indică că întreprinderile, organizațiile și instituțiile (în continuare – întreprinderea), indiferent de formele lor de proprietate și de activitate economică, în conformitate cu legislația Republicii Moldova poartă răspundere materială pentru prejudiciile cauzate angajaților de accidente de muncă sau afecțiunile profesionale.

Analizând decizia recurată, Colegiul notează că, deși în speță instanța de apel corect a reținut normele de drept ce guvernează raportul juridic litigios și care sunt indispensabil aplicabile cauzei, instanța de apel a eșuat să dea o apreciere justă probelor și circumstanțelor de fapt ale pricinii, fiind în mod eronat constatată lipsa probelor întru susținerea pretențiilor lui Ion Gudal.

Materialele dosarului cu certitudine confirmă faptul că Ion Gudal, atât la momentul angajării la SA „Fabrica de drojdii”, cât și în perioada activității sale în cadrul întreprinderii date, nu suferea de boala care a fost diagnosticată în speță ca fiind boală profesională. Însuși intimatul SA „Fabrica de drojdii” a susținut că în cursul examinării pricinii concluzia dată, fiind accentuat și faptul că în cursul activității lui Ion Gudal la SA „Fabrica de drojdii” recurentul a trecut și examenul medical la Sanatoriul-Preventoriu de bază „Constructorul” ÎS, nefiind diagnosticată boala.

În acest sens, se evidențiază concluzia că declanșarea și diagnosticarea bolii profesionale la Ion Gudal s-a datorat anume activității acestuia în cadrul SA „Fabrica de drojdii”, ori la materialele lipsesc înscrisuri care ar confirma faptul că după încetarea raporturilor de muncă dintre Ion Gudal și SA „Fabrica de drojdii”, recurentul a mai activat în alte organizații sau că a continuat să fie implicat în procesele tehnologice legate de activitatea de sudare, deși concluziile organelor de specialitate citate supra au precizat că anume această activitate a favorizat dezvoltarea maladiei profesionale. În situația în care la materialele dosarului lipsesc probe care ar combate aceste concluzii, nu poate fi neglijată însuși esența înscrisurilor aduse întru confirmarea pretențiilor recurentului.

Materialele dosarului confirmă faptul că activitatea recurentului în cadrul SA „Fabrica de drojdii” corespunde criteriilor specificate de Hotărârea Guvernului nr.822 din 15 decembrie 1992, pentru acordarea

dreptului la pensie pentru limita de vîrstă în condiții avantajoase, iar recurentul beneficia de un supliment la salariu pentru lucru nociv, fiind inclus în lista nominală a muncitorilor angajați în condiții de muncă nocive și nefavorabile la SA „Fabrica de drojdii”.

Insinuarea intimatului precum că, SA „Fabrica de drojdii” nu este o întreprindere care prestează servicii de sudură sau electrosudură și că recurentul executa doar lucrări de mentenanță, nu poate fi reținută în vederea respingerii recursului, în condițiile în care la materialele dosarului sunt anexate înscrisuri care vin să indice clar atribuțiile lui Ion Gudal în cadrul SA „Fabrica de drojdii”. Intimatul a evitat să explice necesitatea menținerii funcției de sudor electric și de gaz, precum și continuarea plății suplimentului la salariu pentru lucru nociv, în condițiile în care se pretinde că asemenea lucrări nici nu erau necesare și nici nu au fost efectuate de recurent.

Abordarea intimatului și concluzia instanței de apel, precum că răspunderea SA „Fabrica de drojdii” se exclude prin faptul că la momentul angajării lui Ion Gudal în cadrul SA „Fabricii de drojii” cît și în cursul activității sale la această unitate Ion Gudal era sănătos, nefiindu-i diagnosticată boală profesională, este eronată și lezează însuși garanțiile conferite salariaților prin prisma prevederilor legislației muncii. Răspunderea materială a unităților pentru prejudiciile cauzate angajaților de accidente de muncă sau afecțiunile profesionale, prin prisma prevederilor Legii securității și sănătății în muncă nr.186-XVI din 10.07.1008 și Regulamentul aprobat prin hotărîrea Guvernului nr.513 din 11 august 1993, este condiționată anume de vina unității pentru provocarea sau declanșarea bolii profesionale și avînd în vedere că la angajarea la SA „Fabrica de drojdii” Ion Gudal era sănătos, iar boala profesională a fost diagnosticată după activitatea acestuia în cadrul SA „Fabrica de drojdii”, se impune concluzia că anume activitatea dată a declanșat boala diagnosticată, circumstanță care impune în sarcina SA „Fabrica de drojdii” obligația de plată a indemnizației unice, pentru vina bolii profesionale și pierderea a capacității de muncă, motiv pentru care cererea de chemare în judecată depusă de Ion Gudal urma a fi admisă.

Prin urmare, Colegiul constată netemeinicia soluției instanței de apel, fiind dictată de neaprecierea justă a probelor și circumstanțelor de fapt ale pricinii, ce impune admiterea recursului declarat de către Ion Gudal, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 noiembrie 2015 și menținerea hotărîrii instanței de fond, hotărîre adoptată ca urmare a elucidării complete a tuturor circumstanțelor cauzei.

Totodată, în conformitate cu art.94 alin.(1) din Codul de Procedură Civilă, instanța de recurs consideră necesar a admite, în parte, cererea privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică, suportate de Ion Gudal în legătură cu examinarea recursului în cauză.

Avînd în vedere că instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile, Colegiul consideră că fiind justificată suma de 500 de lei acordată cu titlu de compensare a cheltuielilor de asistență juridică, în condițiile în care prestația avocatului în speță se rezumă la întocmirea unui supliment la cererea de recurs și anexarea unor înscrisuri, care prin prisma prevederilor art.442 alin.(1) din Codul de Procedură Civilă nu pot fi examinate de instanța de recurs.

Conform art.445 alin.(1) lit.f) din Codul de Procedură Civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărîrea primei instanțe.

Reieșind din cele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, în conformitate cu art.445 alin.(1) lit.f) din Codul de Procedură Civilă,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Ion Gudal.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 12 noiembrie 2015 și se menține hotărîrea primei instanțe – Judecătoriei sectorului Rîșcani, municipiul Chișinău, din 03 martie 2015, în pricina civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Gudal împotriva SA „Fabrica de drojdii”, intervenienți accesorii Casa națională de asigurări sociale, Consiliul republican de boli profesionale și Sanatoriul-Preventoriu de bază „Constructorul” ÎS, privind încasarea indemnizației unice.

Se încasează de la SA „Fabrica de drojdii” în beneficiul lui Ion Gudal, suma de 500 (cinci sute) lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței –

Svetlana Filincova

Judecători –

Sveatoslav Moldovan

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat

Maria Ghervas

